СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 131. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 6 червня, 1934. VOL. XLII. No. 131. Jersey City, N. J., Wednesday, June 6, 1934. THREE CENTS.

ПІВ МІЛЯРДА НА ДОПОМОГУ ЖЕРТВАМ ПОСУХИ

ВАШИНГТОН. — Президент заявився за плян якнайскоршого ухвалення допомоги для навіщених посухою околиць.

Відповідно до цього пляну, котрого подробиці ще не оброблені, конґрес мав би визначити на ту ціль суму 525 мілионів долярів, які мали би бути розділені негайно. Остаточний плян буде оброблений на конференції представників більшости конгресу з представниками уряду в Білому Домі.

Уряд задумує перенести велике число людей з навіщених посухою околиць. Коло 50,000 фармерів дістануть роботу. Секретар рільництва каже, що до кінця біжучого тижня коло 100,000 осіб будуть працювати для цеї допомогової акції.

АНҐЛІЯ ЗАВІШУЄ ПЛАЧЕННЯ ВОЄННИХ ДОВГІВ.

ВАШИНГТОН. — Секретар стейту дістав від анґлійського уряду ноту, котра повідомляє американський уряд про завішення плачення воєнних довгів з огляду на дискусії про ревізії воєнних довгів.

Анґлія винна Америці 4 міліярди 713 міліонів 785 тисяч долярів.

НАФТЯРІ ПРИЗНАЮТЬ ЮНІЮ.

ВАШИНГТОН. — Нафтові компанії, контрольовані нафтярем Гарі Синклером, підписали угоду з юнією „Ойл Філд, Гез Вел енд Ріфайнері Воркерс", звязаною з Американською Федерацією Праці.

Угоду приготовано в тайні. І нафтярі й провідники Федерації Праці хвалять її як основу нових відносин між робітниками й підприємцями в нафтовому промислі. Умовою цею нафтярі не тільки признають юнію, але й приймають систему відчекування.

Робітничі лідери кажуть, що це є перша того роду умова для нафтових робітників, і сподіваються, що за нею підуть умови з іншими нафтовими підприємствами.

СТРАЙК РІЗНИКІВ У НЮЙОРСЬКИХ РІЗНИЦЯХ.

НЮ ЙОРК. — У різницях у Брукліні застрайкували різники. Покищо страйкують ці робітники в 35 різницях, коло 600 числом, але різницька юнія каже, що як власники не погодяться з юнією, то юнія викличе страйк робітників усіх різниць, і то не тільки в Брукліні, але й у Мангетені й Бронксі. Такий страйк міг би захопити 3,000 до 4,000 робітників.

Різники домагаються 20 процентів підвишки.

ДАЛІ СУДОВІ ЗАБОРОНИ ПРОТИ СТРАЙКІВ.

НЮ ЙОРК. — Перед суддею найвищого суду, Кіменом, відбулося переслухання в справі заборони ставлення пікети в пекарському страйку.

По переслуханню сторін суддя не захотів уневажнити заборони.

Розправа в справі апеляції юнії відбудеться 15 червня.

ЮВИЛЕЙНИЙ ОБХІД У. Н. СОЮЗА В ПИТСБУРҐУ.

Через похибки в пересиланню телеграми про це свято в новинці про нього в ч. 130 „Свободи" зайшли деякі перекручення. Хори з Нортсайд Питсбурга й Ембриджа співали не в церкві, а на концерті.

Свято відкрив і цілим святом проводив інжинір Володимир Малевич, заступник головного предсідника й член головної екзекутиви У. Н. Союза. В своїй вступній промові бесідник зясував історію кождого відділу У. Н. Союза та його заслуги для розвою орґанізації.

ЧЕРЕЗ ГРИЖУ СУМЛІННЯ.

НЮАРК (Ню Джерзі). — Артур Дон, 19-літній Нюйорчанин, занятий у місцевім підприємстві Р. Л. Воткинс Ко., доніс був минулої пятниці своїм роботодавцям, що на нього напали бандити й забрали від нього всі гроші, призначені на виплату робітників. Цих грошей було 2,741 долярів і 68 центів.

Минулого понеділка він зявився знову в уряді підприємства та, зложивши всі пропавші гроші, заявив, що він украв був гроші і зложив вину на грабіжників. Поліція не вірила йому й пильно за ним слідкувала та довго його допитувала. Його гризло сумління так, що як каже у листі до підприємства, він просто божеволів. Щоби покінчити з муками. Дон признався до вчинку. Підприємство повідомило поліцію, і ця арештувала його.

ОЛДЕРМАН ЗА ЗДУШЕННЯ ВСЯКОЇ ЧУЖИНЕЦЬКОЇ ПРОПАҐАНДИ.

НЮ ЙОРК. — Бернард С. Дойч, президент олдерманів, скликав збори всіх консулів у цьому місті, щоби порадитися з ними про здержання всякої чужинецької пропаґанди. Багато консулів уже приняли це запрошення.

Дойч котрий говорить про здушення чужинецької аґітації, грає визначну ролю в пропаґанді Жидів проти політики націетичного уряду в Німеччині.

ОБВИНУВАЧЕННЯ СУДДІ Й УРЯДНИКА ЗА ЗЛОВЖИТКИ.

ТРЕНТОН (Ню Джерзі). — Стейтова „асемблі" постановила обвинуватити Джана Меккочена, бувшого стейтового контрольора, та Вилиема Гарлія, бувшого суддю, за зловжитки й корупцію. За обвинувачення заявилися 54 голоси, проти — ні один.

ГРАБІЖНИЦЬКИЙ НАПАД КОЛО ЛЬВОВА.

В присілку Дибянки коло Мостків, у львівському повіті, вдерлися крізь вікно до хати 58-літньої Анни Ґоздини якісь три опришки і домагалися грошей. Коли Ґоздинова заявила, що не має ніяких грошей, бандити побили її до непритомности, а потім перешукали ціле мешкання та забрали 11 зл., полотно, обуву й одіння. По доконанні грабежі бандити втекли у невідомому напрямку. Повідомлена про грабіж поліція розпочала слідство й арештувала одного з грабіжників, 19-літнього Миколу Шеремету з сусіднього села. Його спільників шукає поліція.

НАЙБІЛЬШІ ОРҐАНИ СВІТА.

В австрійському місті Сідней викінчено в тамошній церкві орґани, які вважають найбільшими у цілому світі. Вони мають 140 реєстрів і 10 тисяч труб. Складний механізм дає змогу грати нараз на всіх трубках. До цього потрібно аж 5 орґаністів. Голос із них такий сильний, що треба при грі відчиняти всі вікна, бо інакше вони поглушилиб людей у церкві, а шиби потріскалиб від тиснення повітря. Електрична струя допроваджує до них повітря знадвору.

БИК УБИВ ПАРУБКА.

На фільварку в Свічлові коло Ґродна тучив власник фільварку бараболями кільканацять биків. Оноді, коли парубок А. Лопата насипав їм у жолуб бараболі, один бик зірвався з ланцюха й проколов його рогами до стіни. На крик нещасливого збіглася служба і відігнала розюшену тварину, а важко раненого парубка перевезли до лічниці в Ґродні, де він серед страшних мук помер.

ДВІЙНЯК МИКОЛИ II.

В Парижі накручують тепер фільму „Фіодор", в якій м. ін. виступає теж цар Микола II. Ролю цю грає один російський еміґрант, що дуже подібний до царя Миколи. Коли його заанґажовано й запропоновано йому 100 франків за день, отже стільки, скільки одержує пересічний статист, еміґрант заявив, що „в цілому Парижі не має ніхто такої бороди, як він". Адміністрація фільмового виробництва згодилася подвоїти йому гонорар. Суму цю вписав касієр у двох позиціях: „100 франків за гру, а 100 за бороду".

ШТЕКЕР ДОКОТИВСЯ...

Польські часописи пишуть, що розбубнений „славний" польський змаґун Штекер має бути поставлений під суд за небезпечні погрози. Причину до цього дав інший польський змаґун, Міцціо Йосиф, який доніс прокуратурі, що у Швайцарії Штекер намовляв його вбити одного свого конкурента, причому відгрожувався, що коли він цього не виконає, кине його у пропасть. Як свідки на цей процес будуть переслухані ріжні атлети, м. і. й Гаркавенко. Польська судова влада віднеслася перш за все до судів Швайцарії з питанням, чи в тій країні карають за такий злочин, бо від цього залежатиме висота кари для Штекера.

КАТАСТРОФАЛЬНИЙ ВИБУХ ЕТЕРУ.

В Куцобах на польському Шлеську трапилася одної ночи жахлива катастрофа, підчас якої згинули кілька осіб. Недалеко кордону мешкав якийсь П. Груцко, що переховував у своїй хаті більшу скількість етеру та спірту, який мали перепачкувати до Польщі. Вечором прийшли до Ґруцка 7 пачкарів, що мали забрати більшу частину етеру. Підчас переливання плину етер розлявся. В одній хвилині вибух етер, а згодом і спірт, наслідком чого ціла господарська загорода Ґруцка станула в одну мить у полумині. В пожежі згинули Ґруцько, його дружина, братова, 5 дітей і один пачкар. 6 пачкарів, що мабуть теж сильно попеклися, встигли втекти.

ТАЙНІ БОРОТЬБИ КОҐУТІВ.

В Анґлії заборонено дуже гостро вже від яких 100 літ „боротьбу коґутів", але стара ця варварська традиція вдержалася ще до сьогодні. Велика частина населення, що жиє в північній Анґлії, приглядається залюбки цьому кривавому видовищу, очевидно, в найбільшій тайні. Глядачі сходяться дуже часто по відлюдних долинах, у лісах, та розставляють окрему сторожу, що відповідними знаками повідомляла би зібрану юрбу перед поліцією. Коли поліція дуже сильно переслідує такі „змагання", боротьби відбуваються в домах при замкнених дверях. За вислід боротьби закладаються дуже часто глядачі за грубі гроші. До цієї звірської забави плекають окремий рід т. зв. „боєвих коґутів", за які платять часами стільки, що за перегонові коні. Потайки привозять теж ці птиці з Еспанії, де колись цей спорт був так поширений, як боротьба биків. Останніми часами поліція почала дуже пильно слідкувати за боротьбами коґутів і визначила навіть нагороду 100 фунтів за те, як хтось зрадить такий клюб „коґутярів", але досі без успіхів.

ПРОМІННЯ СОНЦЯ ТОПИТЬ ЗАЛІЗО.

Вже в старині Архимед знайшов був спосіб, як можна зібрати проміні сонця в одно місце, і ними підпалив був римську фльоту на морі. Довгі століття працювали над цим питанням багато вчених. Недавно в німецьких оптичних фабриках Цайса вдалося збудувати таку скляну сочку, яка збирає у собі так багато тепла соняшних промінів, що витворює температуру 6,000 ступнів. Така сама горяч є на самому сонці. В Посадені збудували вже першу залізну гуту, де залізо будуть перетоплювати промінням сонця. Новому винаходови приписують велике значіння, хочби з уваги на те, що за тепло промінів сонця не треба платити і вони можуть заступити вугіль і нафту.

ВЕЛИЧАВА СТАТУЯ ІСУСА ХРИСТА.

На память 1900-тих роковин смерти І. Христа в Швайцарії побудують на вершку гору Шателяр, яку давніше називали Мон-де-Лян, статую на 23 стопи. У підніжу статуї побудують капличку.

ЗВІРСЬКЕ ВБИВСТВО.

В Чишках, пов. Самбір, доконано гидкого вбивства. Довший уже час жили в незгоді 22-літній Осип Ленкевич зі своєю 25-літньою братовою Марією. Осип мешкав у брата, а тому, що хотів женитися, домагався від нього частини спадщини. Одначе братова не хотіла погодитися на те, щоби сплатити молодому Ленкевичеви його спадкову частину, і на цьому тлі приходило дуже часто між ними до суперечок. Одної суботи Осип Ленкевич зчинив знову суперечку з братовою, а коли ця сказала йому забратися з дому, він розлючений вхопив сокиру, що лежала в сінях, і двома ударами вбив її на місці. Вбивника арештовано.

ЛІКАР ЗБОЖЕВОЛІВ.

В суспільній обезпечальні у Львові був занятий ґінекольоґ, емеритований повітовий лікар з Поморя, д-р Пазевич, що в останніх часах став проявляти ненормальність. У свому кавалєрському мешканні при вул. Личаківській свистав, кричав, викидав крізь вікно булки, хліб і т. п. Остаточно покликано поліцію та пожежну сторожу, яка виломила двері і звязаного відставила до заведення для божевільних на Кульпаркові.

ЛЕВ НА ВУЛИЦЯХ МІСТА.

До Луцька приїхав з Варшави цирк, що між іншим показував тресуру льва. Одного дня, коли присмирник переводив льва залізним коридором на арену, він нагло завернувся і втік заднім виходом із цирку. Серед публики настав переполох і багато людей поховалися по сусідніх домах. Тимчасом лев пішов спокійно вулицями на міську луку. Тут сховався на короткий час серед шуварів, бо незадовго виполошила його звідси узброєна поліція. На вид свого присмирника лев пішов спокійно назад до цирку і дався замкнути до залізної клітки.

ПЕРЕДБАЧИВ ХВИЛИНУ СВОЄЇ СМЕРТИ.

Про незвичайний випадок повідомляють з Лєфельбаху у Стирії. Жив там 64-літній залізничний урядовець Алеш, що мав невеличке господарство. Одного дня Алеш прийшов до місцевого нотаря та просив його, щоби він списав з ним завіщання. Алеш поділив дрібничково ціле своє майно, а коли скінчив поділ, підписав завіщання й заявив: „Но, тепер уже можу спокійно вмерти". В тій хвилині сів отяжіло на крісло й закінчив життя: помер на удар серця. Цікаве теж, що на два дні перед смертю Алеш убив свойого пса, бо не хотів залишити його на інші руки. Алеш передбачив свою смерть майже на хвилину.

ВЕЛИКА ПОЖЕЖА.

В Бурштині, пов. Рогатин, згоріло 17 господарств. Загальну шкоду обчислюють на 20,000 зл. Пожежа повстала наслідком необережности з вогнем у часі Великодніх Свят.

ГОРИТЬ НАРОДНЄ ДОБРО.

В Яворові якась злочинна рука підпалила просвітний дім. На превелике щастя вдалося вратувати 15,000-томову бібліотеку.

ХТО І ЯК СВЯТКУВАВ ПРИЛУЧЕННЯ ПІДКАРПАТТЯ ДО ЧСР.

УЖГОРОД (Підкарпаття). — Народньо-просвітній союз улаштував 7 травня в міському театрі святочну академію зприводу 15-літньої річниці прилучення Підкарпаття до Чехословацької републики. Театр був наповнений чеськими урядниками і старшинами. Виходило, що самі Чехи святкували прилучення. Між державними прапорами не було прапора краєвого. З Українців не було на святі майже нікого. В рефераті говорилося про „русув" як місцеве населення. Хор чеських учителів знівечив цілковито чудову пісню „Верховино". Чеський дириґент, не знаючи характеру української пісні, згармонізував її на свій лад і поперекручував слова, а зміст знищив. Народньо-просвітній союз, який уладив це свято, удержується з державної допомоги.

МАДЯРИ ЗАЛИЦЯЮТЬСЯ ЗНОВУ ДО ПОЛЯКІВ.

БУДАПЕШТ (Угорщина). — Одну вулицю в Будапешті названо імям Яна Собеського. Це зроблено тому, щоби приподобатись Польщі, при помочі якої думають Мадяри відобрати Підкарпаття від ЧСР.

ДИВА ХОРУ СЕВЛЮСЬКИХ УЧИТЕЛІВ.

ЯСІНЄ (Підкарпаття). — До Ясіня прибув з концертом хор севлюських учителів. Хор цей обїжджає більші місцевости Підкарпаття. А співає руські, мадярські і чеські пісні. Нарід думав, що під назвою „руської" пісні почує пісню українську. Виявилося, що всі „руські" пісні були дійсно українськими, тільки по варварськи попереробльованими. Калічили пісню там, де нарід знає її з першого жерела, де вона в його серцю. Пісню Копка „Де срібнолентий Сян пливе" перекручено на „Де срібнолентий Уж тече". Замісць „бистротечний дід Дніпро" поміщено „бистротечний дід Тиса". Далі перекручено цілковито пісню „Верховино". У вимові заступлено всюди слово „рідний" на „родной", топір на „топор", бір на „бор" і т. д. Гуцули, які знають ту пісню, прямо з дива не виходили, коли слухали цеї пісні „з карпаторусским произношеніем". Мадярські і чеські пісні хор співав правильно. Між собою намагалися хористи говорити нібито по московськи і мадярськи. А себе називали „Карпатороcами".

„ГРІХ" ЧЕСЬКОЮ МОВОЮ.

УЖГОРОД. — На сцені міського театру виставлено драму Винниченка „Гріх", перекладену на чеську мову Вацлавом Малим. Переклад гарний. Артисти грали добре. Театр був повний.

МУЗИЧНІ УСПІХИ УКРАЇНЦІВ.

БЕРЛІН. — „Союз чужинецьких журналістів у Берліні" влаштував 28 квітня музичний вечір з участю відомої української співачки Марії Сокіл та проф. Антона Рудницького. Вечір, на якім співано українські композиції, пройшов з великим успіхом. Два концерти українського тенора Клима Андрієнка заповіли співакови велику будучність, бо критика віднеслася до його голосу, краси і техніки співу з найбільшими похвалами.

ВИЗНАЧНІ ВЧЕНІ — ПРИЯТЕЛІ УКРАЇНЦІВ.

ВІДЕНЬ. — Професор д-р Г. І. Іберсберґер та доцент д-р Ганс Кох приняли посади в Німеччині: д-р Кох зістав іменований звичайним професором східньої церкви в кенігсберзькому університеті, а проф. Іберсберґер обійме катедру історії Східньої Европи в Бресляві. Обидва вчені є великими приятелями Українців. Відомі вони з багатьох виступів в обороні української справи.

ЩЕ ОДИН НАШ ПРИЯТЕЛЬ.

БЕРЛІН. — (ВУНІ). Минулого місяця перебував у Берліні переїздом до Варшави з Праги бувший посол до італійського парляменту й давній приятель українського народу, д-р Е. Інсабато, відомий як автор багатьох статтей і праць про Україну та українське питання. Д-р Інсабато відвідав між іншим і Український Науковий Інститут, де інформувався про науково-культурне життя Українців у Німеччині й оглядав докладно інститутське уладження, а саме читальню, бібліотеку й книжкове обмінне бюро, що зробило на нього дуже гарне враження.

АЙНШТАЙН ПРОТИ СПЛАТИ ДОВГІВ АМЕРИЦІ.

ПАРИЖ. — Вийде незабаром книжка проф. Альберта Айнштайна, написана в Америці, у якій він атакує Злучені Держави за те, що вони стягають з Европи воєнні довги. Айнштайн каже, що Америка поносить вину за те, що діється в Европі. Балканізація Европи це, на його думку, наслідок того, що Америка не хотіла брати під увагу економічномічного й морального занепаду Европи, спричиненого натиском Америки на безоглядну сплату воєнних довгів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА СЦЕНОЮ ТОЛІДСЬКОГО СТРАЙКУ

Дивні вісти йдуть від кількох днів з огайського міста Толідо. На вулицях пікетують тисячі страйкуючих робітників. Поліція пробує розбити пікети. Її заходи не вдаються, бо пікети оперують громадою й найкраща організація поліцаїв проти цеї тактики заломлюється. Уряд викликає військо. На нього сиплються каміння й цегла. Військо вживає багнетів і слізних бомб. Коли це не помагає, стріляє. Падуть ранені. Падуть убиті.

Про ці події пишуть ґазети. У фільмових театрах показують фотографії з тих подій. Пишуть про це не тільки всі американські ґазети. В Европі вони фіґурують між першими новинками газет.

За що йде боротьба, котра робить враження горожанської війни? Боротьба обертається довкола підприємства „Електрик Ото-Лайт", котре виробляє частини автомобілів. Почалася вона ще минулого лютого, але тоді її полагоджено компромісовою умовою, на основі котрої робітникам дано замісць 10-процентової підвишки 5 процентів та обіцяно говорити з ними пізніше за признання юнії. Коли прийшов реченець на цю розмову, підприємство говорило з робітниками за юнію в цей спосіб, що заявило їм, що воно про юнію не хоче чути й одного слова.

Закидаючи зломання обіцянки, робітники застрайкували. Організації безробітних робили спеціяльні зусилля, щоб не допустити до страйколомства. Підприємство постаралось про судову заборону проти цих заходів. На основі заборони арештовано пікети. Юнія послухала суду, а організація безробітних вимовила послух. Пішли нові арешти й масові демонстрації в суді.

Шериф став захороняти фабрику перед пікетами. Своїми депутатами він підбирав тільки вибранців підприємства, відкидаючи юнійних робітників, які до цього голосилися. Поведення цих депутатів провокувало страйкарів. Пішли бійки, в котрих побита поліція стала кричати: „Ратунку! Давайте війська!" Прислано військо.

Злагода, до котрої довів представник федерального уряду, головного спірного питання не вирішує, бо робітникам не признано права говорити про умови праці через вибраних ними представників. Це дає основу припускати, що події в Толідо можуть повторитись.

Ці події показують, що настрій серед робітників є сильно піднесений. Вони обурені на підприємство й уряд. Підприємству вони закидують не тільки вузькоглядність в обороні своїх інтересів, але й віроломність. Урядови закидують вони, що він обіцяв признавати робітникам право до юнії, але цього права не піддержав. Для злагодження таких настроїв не поможуть ні палки, ні кріси, ні газові бомби, а тільки признання робітникам прав, котрі й уряд признав їм за належні.

Лев Ясінчук.

УКРАЇНСЬКЕ ЖІНОЦТВО НА ЗЕМЛЯХ ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ

Цього року минає заледви 86 років від тої пори, коли почалось українське національне відродження в Галичині. Очевидно, що це відродження не було зараз у початках повне. Щойно в 1848 р. скасували в Австрії панщину і оголосили конституцію, себто паперову рівноправність австрійських ріжномовних горожан. Така зміна в державі створила заледви слабкі умовини для тої частини українського народу, що заселювала як автохтон Східню Галичину — для вияву назверх української думки та плекання тих прикмет, що окреслюють окремішність українського народу як нації. Вправді очайдушна відвага молодого питомця львівської духовної семинарії, Маркіяна Шашкевича, вже перед тим вказала шлях, яким треба йти провідній верстві українського народу в Галичині, а українські нечисленні, хоч щирі, політики звертали увагу польсько-австрійського уряду, що „кривда нам". Вже по краю йшли процеси за „ліси й пасовиска", що їх касували „пани" на шкоду й загибіль селянської верстви, а під впливом вісток про Кирило-методіївців уже в той час багато балакали про потребу освіти в рядах меншого брата. Молоді народолюби вже вбирали на вечорниці не тільки вишивану сорочку, але й широкі шаравари. Та всетаки **орґанізовано** не проявляв ще себе нарід занадто ярко. Можна це сказати не тільки про народню масу, яку в тих часах становило виключно селянство, але й про нечисленну інтеліґенцію. Одначе вже в тому часі український нарід почув і відчув свою окремішність від народів російського та польського.

Щойно в 1868 р. зорґанізувалося товариство „Просвіта" як перше українське товариство. За ним пішло Наукове Товариство ім. Шевченка (1873), Рідна Школа (1881), Народня Торговля (1883). В 1884 р. оснувала в Станиславові піонірка жіночих прав, Наталія Кобринська, „Товариство Руских Женщин". Було це товариство більше місцевого характеру. Щойно 9 років опісля повстало у Львові Жіноче товариство під назвою „Клюб Русинок", який згодом перемінився в „Жіночу Громаду", а ця громада перетворилася в „Союз Українок". Сьогодні Союз Українок став справжнім союзом не так Українок, як українських жіночих товариств — філій тогож Союза. Є тих філій 72; вони обєднують біля 500 місцевих Кружків С. У.

Продовж існування Союзу Українок змінювався теж характер тої орґанізації. Наталія Кобринська оснувала товариство „Руских Женщин" на те, щоби виховати українську жінку на громадянку, свідому своїх завдань, на те, щоби вона стала рівноправним і рівновартним чинником у житті української нації. Одначе така висока мета жіночої орґанізації оставалась довгий час тільки на папері, тільки прикрасою фраз, що їх виголошували жіночі бесідниці при святочних нагодах.

Майже до самої війни гуртували жіночі товариства виключно жінок з інтеліґентських кругів. Жінок селянського, міщанського, робітничого стану в них не було. Бо й чогож! Діяльність жіночих товариств обмежувалася тоді до плекання „товариського життя" й про око — до добродійности. Товариське життя тодішніх жінок т. зв. „нижчих" верств замикалося весіллям, чи — як декуди — т. зв. „маївкою" (свято в роковини скасування панщини). Сьогоднішній Союз Українок орґанізує все свідоме жіноцтво, без огляду на походження й заняття жінки. Добродійність іще вправді волочеться за жіноцтвом немовби наслідок його вродженої прикмети, але плекання „товариського життя", що обмежується до танців, забав і перекусок, зійшло на сірий кінець; лишилося хіба тільки в тих жіночих Кружках, що ніяк не можуть потрапити на властивий шлях.

Очевидно, що й українські жінки поодиноко й ґрупами підлягають до деякої міри тим порокам, що притрушують нашу націю, як: партійництво, гуртківство, невирозумілість чи нетерпимість. Усеж таки сьогодні українська жінка під впливом часу, обставин і внутрішнього гону, який проявляється в кожного члена нації, та під впливом гасел, які ширять жіночі орґанізації, висвободжується дорешти з пут заскорузлости, струшує з себе останки, здавалося, вродженої несміливости, й опанцирене любовою та завзяттям, щораз певнішою ходою йде в ряди, в яких стоять будівничі й робітники кращого завтра. Для скріпленя свого духа, для поширення його на загал жіноцтва, для витичення нових, певніших чи доцільніших стежок, орґанізує головна жіноча орґанізація Західньої України, Союз Українок, у днях 23 до 27 червня 1934 у Станиславові Жіночий Конґрес.

(Кінець буде).

СТРАШНІ ВІДНОСИНИ В СУДІВНИЦТВІ В ПОЛЬЩІ

(Допис зі старого краю).

Політичні процеси проти укранських націоналістів завжди повні жахливих описів знущань над жертвами польської сваволі. А тепер маємо новий образ. Ми, — певна річ — не симпатизуємо з комуністами, але щодо них теж повинні бути задержані обовязуючі закони. Та не так діється в Польщі. В Луцьку відбувся недавно процес проти 55 комуністів, з котрих було 28 Українців.

З отих 55 „комуністів" всього 7 призналося до приналежности до комуністичної партії Західньої України (К. П. З. У.), в тому 2 Укранці. Решта підсудних до такої приналежности не призналася, тільки деякі Українці потвердили свою приналежність до колишнього Сельробу, коли він був партією леґальною.

Але процес той не тим був цікавий, і не тому панувало від початку процесу аж до кінця на салі небувале подразнення і душна атмосфера, але із зовсім інших причин. Від самого початку всі підсудні твердили, що на поліції їх били, а підсудну Спекулянт знасилували, — що тими побоями вимушено у підсудних неправдиві зізнання, а коли вони у слідчого судді їх відкликували, то їх (підсудних) в суперечности до приписів карної процедури відсилали назад до поліції, де їх наново били, — що тому зізнання на поліції і в слідчого судді є вимушені, неправдиві і без значіння. Коли підсудні зараз першого дня розправи згадали свого покійного товариша **Степана Бойка**, якого за твердженями **в тюрмі вбили**, а який за твердженями поліції, хоч мав кайдани на ногах і руках і хоч ескортували його два аґенти, вискочив з авта і втопився в ріці, — коли в його память підсудні на салі співали „Ви жертвою в бою" — кинулась поліція в присутности оборонців, заступників преси і публики на підсудних і била їх ґумовими палками по голові, а тоді трибунал — не заряджуючи перерви — вийшов зі салі. Правда — предсідник Новаковський при перших зізнаннях підсудних не позволив їм описувати побоїв і з тої причини приходило часто до прикрих сцен, коли то поліція на зарядження предсідника дуже енерґійно видалювала зі салі... Але з часом ситуація змінилася. Головний свідок, студ. Іван Козак, оказався провокатором, який перевищив „славного" Барановського, який кождого поодинокого підсудного вказував поліції для арештування, і який за зароблену нагороду тепер гуляє в Арґентині, отже на розправу не явився.

Другий головний свідок, бувший поліційний комісар Заремба, зізнав усе те, що Козак сказав у слідстві. Він зізнавав сім годин, і по чотирох роках памятав кожну найменшу дрібничку... Ба, він заперечив катеґорично, немовби то він або його підвладні Ткачук і Постович били підсудних. Коли оборона його спитала, чому то міністер Складковський на інтерпеляцію в цій справі в сенаті заявив, що „не вшистко було в поржондку і я розпендзіл цали ужонд следчи на чтери вятри", то Заремба під присягою сказав, що він говорить правду...

Навіть у Луцьку така заява викликала констернацію. А треба знати луцьку публичну тайну, що той саме Заремба вправді офіціяльно вже не є поліційним комісарем, але все таки робить поліційну службу...

Поліційні свідки потвердили вину підсудних на підставі конфіденціональних донесень, причім появилися численні суперечности. З другої сторони деякі свідки потвердили оборону підсудних щодо побоїв. Між іншими свідок Щиґель, поліційний „вивядовца", який дався замкнути разом із підсудними у вязниці, на питання, чи його бито в лице, відповів, що ні, — а на питання, де били, відповів: „де хотіли, всюди але вони тоді не знали, що я „вивядовца"...

Інший свідок, якого спровадили з вязниці, відкликав свої зізнання на поліції і в слідстві, заявляючи, що його **били так довго,** аж він згодився зізнавати все, що тільки поліція хотіла. А ще інший свідок (також спроваджений з вязниці) втратив унаслідок побоїв память так, що навіть не памятає імени свого батька...

Взагалі доказове поступовання виявило жахливі практики підчас слідства: так наприклад підсудному Білявці від побоїв ноги так страшно були попухли, що треба було йому купити черевики кілька чисел більші, ніж він попередно носив!

Коли обвинувачені зясовували польську політику щодо українського шкільництва, щодо справи українського університету, справи кольонізації, польонізації, пацифікації, — то предсідник Новаковський все їм відбирав голос і видалював зі салі. Взагалі всяке порушування польської політики супроти Українців було недозволене. Не помагали аргументи оборонців, головно адвоката Барціковського з Варшави. Все, що викривало неприємну для поліції, подію, — виключав предсідник.

Коли прийшли латинські Великодні Свята, п. Новаковський зарядив перерву від середи до вівтірка, отже аж на шість днів. Але коли були українські свята, він навіть нікого не питав, хоч не всі заявили себе невіруючими (напр. Пізьо), і зарядив розправу на Великодний понеділок і вівторок! Це разяче легковаження релігійного почування Українців!

Прикро було слухати і дивитися на ведення розправи. Навіть підчас виголошування кінцевої оборони предсідник Новаковський переривав часто оборонцям і нічого дивного, що внаслідок того два оборонці — а саме адвокат Барціковський з Варшави і д-р Кавфман зі Львова — підчас своїх промов на судовій салі підпали нервовому атакови і мусіли положитися до ліжка та візвати лікарської помочі. Для прикладу наведемо тільки те, що один оборонець обговорив повище наведену заяву міністра Складковського, а другому оборонцеви Новаковський заборонив навіть на неї натякнути. Це, мовляв, є повторювання, хоч карна процедура такої заборони не знає!

Коли підсудні у своїм кінцевім слові згадали причини, чому вони дійшли до комуністичних переконань, зараз їх видалювали зі салі, а поліція виконувала той наказ з поспіхом та енерґією, так, що на одному підсудному подерла сурдут, другого викинула зі салі, а третим кинула об замкнені двері судової салі і їх розвалила.

Ба, дійшло до того, що коли кореспондент заграничних ґазет вийшов зі салі на коридор і там сказав до третої особи кілька слів про страшне поведення, то предсідник Новаковський відібрав йому право приходити на салю, хоч він мав леґітимацію і перепустку.

Так і доводиться ствердити: процес цей розпочався в атмосфері загального подразнення і в такій атмосфері скінчився. У ньому приписи карної процедури не мали ніякого значіння.

—o—

Після 42-денної розправи суд видав присуд, який засуджує на вязницю 45 зпоміж 55 обвинувачених за приналежність до К. П. З. У., що старається силою змінити устрій польської держави, а заступити його комуністичним. І так 14 обвинувачених засудили по 8 літ вязниці, 13 по 7 літ, 10 по 6 літ, одного на 5 літ, 4 по 4 роки та три по три роки. Десятьох увільнили. Засудженим відібрали горожанські права на 10 літ і засудили на заплату коштів розправи. Всім зарахували слідчий арешт по півчверта року.

Прокуратор і оборона заповіли апеляцію.

Слідча вязниця у більшости обвинувачених тревала понад три роки.

Сам присуд нікого не здивував, бож тепер нема прямо дня, щоби польські суди не засуджували на довгі літа тюрми нашу молодь і селянство за приналежність до Орґанізації Українських Націоналістів.

До відділу налогових пяниць привели двох.

— Щож вас пхнуло на цю дорогу? — питається лікар одного.

— Нещаслива любов, — пане докторе.

— А вас? — питається лікар другого.

— Щаслива любов. Моя любка мала салун!

Ф. Гер...

ПОГОНЯ В ГОРАХ.

Епізод при кінці українсько-польської війни.

8)

Лісничий вернувся до хати і розбудив Збудинського. Коли сказав йому, що оба провідники щезли, шурин також порадив не ґаятися, а зараз втікати відси. Розбудили лісничову і старого Оравського. Лісничова сказала, що короткий, твердий сон сильно покріпив її і вона почуває себе сильнішою, як тоді, коли вийшла з хати, щоби сісти на коня.

Всі скоро поснідали, попиваючи вчерашним, зимним чаєм, і товариство було готове рушити в дорогу.

Лісничий, котрий що хвилі визирав на двір, крикнув:

— Один провідник вертається!

— Богу дякувати! — шепнула, склавши руки, лісничова. Отже вони таки не зрадники. Таким підозрінням ми тяжко скривдили їх і себе непотрібно стривожили.

— Дай Боже, щоби наше підозріння не мало основ, — бурмотів лісничий, недовірчиво призираючися наближаючійся тіни, сягаючи одною рукою по револьвер, другою хапаючи за приперезаний з лівого боку мисливський ніж. — Я лиш цікавий, де той другий.

— Коли один вертається до нас, то мабуть ми справді неслушно підозрівали їх, — замітив Збудинський. — Ми могли би заждати тут, аж засвитає. Чого сестру мучити мандрівкою в ночи...

— Спершу мусимо знати, що сей скаже на своє виправдання, — обставав при своїм лісничий. — Як вони невинні, то всеж таки бодай щось підозріле вчули або побачили. Інакше були би не відійшли так далеко, ще й оба, полишаючи хату без сторожі... То Данило іде. Отже Прокіп таки заступив його і лишився на варті.

Коли Данило вже підходив до хати, лісничий назад вступився з пекарні до світлиці. Данило увійшов до пекарні, і не задержуючися, пішов далі, тихо скрадаючися.

— А то що?! — сказав, опинившися на порозі до світлиці.

В хаті було темніше як на дворі, та всеж таки світло місяця, яке вливалося другим вікном, радше другою дірою в стіні, де раньше було вікно, позволило йому доглянути, що ціле товариство на ногах.

— Панство вже готові в дорогу? До рана ще далеко. Можемо спати ще найменше які чотири години.

— Деж ти був, і де Прокіп? Чому ви відійшли з того місця, де я приказав стояти на варті? Се місце видко з порога хати. Там тепер нікого нема.

Парубок розсміявся і каже: чули, як вовк біжить, і бачили як поперек дороги майнула його тінь. Ми пішли подивитися, чи не задержався близько хати.

Парубок став думати щось, і по хвили прийшла йому гадка, яка, очевидно, коли би так склалося, як він погадав собі, без труду і без небезпеки помогла би йому виконати одну роботу, накинену йому бандитом. Він сказав:

— Вовк не відійшов геть. Крутиться, поки коні тут. Прокіп вислав мене, щоби я приніс йому рушницю і пару ..унків.

— Добре, — сказав лісничий. — Бери одну рушницю. Я з другою піду з тобою.

— Богдане, не йди! — сказав Збудинський. — Як вони зрадники, то ти сам влізеш в їх руки. Як то чесні люди, то ти не повинен стріляти, бо гук стрілу скаже бандитам, в котрій ми стороні. Нащо тобі тепер шкіра вовка?

Німецька розмова, котрої парубок не розумів, троха стривожила його. З сего доміркувався, що їх довіря до нього захитане.

— Деж Прокіп? — спитав лісничий. — Чому не стоїть на визначенім місці? Як би був там, то відси ми виділи би його.

— Пішов троха далі і стоїть за скрутом дороги, звідки ліпше видно околицю, — відповів парубок.

— То нехай же собі стоїть там. Ти лягай, бо й тобі потрібні які три години сну.

— Я й так не всну, бо коні не дають...

— То лягай тут, коло нас.

Лісничий волів, щоби Данило був коло них, бо не міг би так легко, непомічений виховзнутися з хати. Данило волів бути в кімнаті з іншої причини.

Всі полягали назад. Данило хотів бути якнайближче товариства. Сунучи рукою по стіні, сам посувався вперед. Раптом цілий затрусився, бо рука попала на дві рушниці, поставлені під стіною. Вже не ступав далі, скулився і ляг зараз коло рушниць.

Не довго ждав. Лісничий вийшов пару разів на поріг хати. Коли не побачив, ні не чув нічого, вернувся до свого товариства і також ляг. Обі рушниці вже були на колінах Данила. Які вони, він не бачив, бо було затемно. Щупаючи пальцями пізнав, що з одної не стрілив би, бо не знає її механізму. З другої стрілив би, бо то був „манліхер", звичайний австрійський карабін. Хоч він і з карабіна ніколи не стріляв, бо у війську цілком не був, то нераз бачив, як стріляють, і добре придивився.

— Чи не стрілити би з того карабіна в кут хати, де вони всі сплять? — подумав. — Поцілю кого, чи ні, то жах і метушня позволять мені втекти з обома рушницями.

В тій хвили дзенькнуло, бо люфа карабіна вдарила об люфу рушниці.

Хоч лісничий ляг, то спати не думав. Спертий на ліктю лежав, прижмуривши очи, накритий коцом і наслухував. Коли металь дзенькнув, лісничий глянув у ту сторону. Хоч в темряві, він бачив що щось, неначе патик, неначе цівка рушниці, схилялося. Схопився на рівні ноги. Цілком таксамо було з Павлом. Одночасно і він схопився. Данило замісць покласти рушниці, і сказати, що з цікавости взяв їх, оглянути, жахнувся так, що з обома вистрибнув з сіна і скочив до дверей. І до пекарні не вскочив, бо впав пробитий ножем лісничого.

(Далі буде).

З ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ УКРАЇНСЬКОГО Н. СОЮЗА.

ШІКАГО, ІЛЛ.

Дня 21 травня відбулися збори Союзовців в церковній галі при Оклей і Райс ул. Збори були скликані з нагоди приїзду головного рекордового секретаря, п. Дм. Галичина. Зборами проводив головний радний, п. Тарас Шпікула. На збори прибули урядники з таких відділів: 106, 183, 33, 259, 220, 379, 165, 139 і 221. Був також д-р С. Гриневецький, як союзовий лікар з Нортсайду і член 221 від., і багато членів. Наради були дуже інтересні. Гол. рек. секретар виказав у своїй промові, що ощадна господарка в У. Н. Союзі дає добру гарантію на поліси. Навіть поліси великих асекураційних компаній не виказують 130% вартости, як її виказують поліси У. Н. Союза. При організуванню нових членів, говорив п. Галичин, треба представити кандидатови, що користи і привилеї, які У. Н. Союз дає своїм членам, є більші, ніж їх можна дістати деінде. А щоб ті користи були ще більші, треба злуки відділів. Великі відділи менше стратили членів у часі безробіття. Зміна грамот зі старого роду на новий буде корисна для членів тим, що можуть користати з позички, яка повинна бути вжита тільки на заплату місячної вкладки. Хто не змінить грамоти, останеться в старім департаменті. Тут грошева резерва буде зменшуватись, і можливо прийде час, що влада змусить платити більшу вкладку. Тому ліпше виміняти стару грамоту.

Злука відділів в Шікаго дала б Шікагоцям змогу вибудувати Український Союзовий Дім у Шікаго, на що Союз міг би позичити грошей. А такого дому Шікаго дуже потребує. З дискусії виходило, що важко злучити відділи, бо урядники відділові тому на перешкоді. Предсідник відд. 106, п. Н. Гуль, висказав щиру подяку У. Н. Союзови за нову реформу, котра вратувала членів і відділові каси від бан- від банкротства.

Ухвалено вислати подяку до мейора міста Шікаго, що завитав на ювилейне свято шікаговських відділів.

Член відд. 221, п. Матвіїв, поставив внесення, щоби всі відділи У. Н. Союза в Шікаго злучилися у два або хоч три відділи. Внесення перейшло одноголосно. Всі були за те, щоби в Шікаго була злука відділів. Секр. Дм. Галичин апелював, щоб найбільше старатися організувати молодіж. Знову п. Н. Гуль сказав, що наша молодіж добра і її можна зорганізувати лиш при помочі батьків. Він має в тім практику. Як при громаді Оклей і Райс ул. зорганізовано молодіж, два бейсбол тіми, дуту банду, козацький хор і червоний хрест, і лігу укр. кат. молоді, то все сталося при помочі батьків і мамів, котрі є при Союзі. Молодіж вступить до Союза, як батьки собі цього забажають і як буде в нас національна, політична згода.

Секретар Дм. Галичин спішився до відізду до Міннеаполіс і попрощав усіх присутніх, желаючи Союзовцям успіху в організуванню членів до Союза.

Т. Кривовяз, секр. зборів.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Ювилейне Свято.

В неділю, дня 27-го травня, відсвяткували Українці міста Филаделфії сороклітній ювилей Українського Народного Союза при великій участи членів і громадянства.

Концерт почався точно в четвертій годині пополудні. Хор під орудою п. Мирона Корикори відкрив свято гимном Українського Народного Союза. По відспіванню гимну предсідник тамошнього комітету свята, п. А. Пашук, привитав присутніх гостей короткою промовою, по чім наступив дальший спів хору. Хор співав так гарно, що на домагання присутніх був змушений відспівати додаткові пісні.

Потім виступав діточий хор Українського Сиротинця в Филаделфії. На сцені появляється коло трицять кілька маленьких сиріт, в дуже гарних українських строях. Публика витає їх грімкими оплесками. Діти співали без диригента. По відспіванню кількох пісень виходить на сцену пятьлітній хлопець-сирота в козацьким строю, а за ним пятьлітня сирота-дівчинка, в строю української молодої. Зачинають танцювати. Танець випав так гарно, що як куртина спала, публика майже повстанням з місць домагалася дальших пісень і танців цих сиріт-дітей. Присутні Американці, а специяльно директор міста п. Дейвис, дуже полюбили оті пісні і танець. Директор Дейвис навіть просив предсідника комітету, чи не моглиб наші сироти виступити на великім американськім концерті і співати тісамі пісні.

Діточа орхестра, в числі коло пятьдесять маленьких дітей, під орудою п. Павла Келичави, виконала свої точки так чаруючо, що на домагання присутніх гостей треба було відограти надпрограмові кусні.

Декламацію „В сорокову річницю У. Н. Союза" віддала дуже гарно панна Анна Жмутин. Тут роджена, але донька щирих патріотів-родичів. Так гарно говорила по українськи, що присутні не могли повірити, що це промовляє дівчина, роджена в Америці.

Директор міста Филаделфії і репрезентант мейора, п. Дейвис, підніс у короткій промові таке: Мейор міста, і ми всі урядники знаємо про вашу організацію, Ми знаємо, що Українців в Америці є близько один мілион, і що в місті Филаделфії є коло двацять тисяч. Ми гордимося такими горожанами як Українці, бо знаємо, що Українець це образ щирої й справедливої людини. Українці знані з того, що боряться не тільки за свою власну волю, але також і за волю інших народів. Ми знаємо також, що Украна була на ділі першою републикою в Европі. І коли хочемо бути справедливими, то мусемо признати, що ми, Американці, перебрали від Українців ту ідею, що вільна република є найліпшою формою держави.

Директора Дейвиса присутні нагородили за його щирі слова грімкими оплесками. Директор був так зацікавлений нашою програмою, що хоч його покликали у важних інших справах, він сидів далі з нами і прислухувався нашим співам і музиці.

Потім відограла скрипкове сольо панна Стефанія Палмер так гарно, що сам директор Дейвис плескав дуже довго, щоби вона грала ще більше.

В другій части програми присутні гості побачили такий образ:

На сцену виступає головний предсідник Українського Народного Союза, п. М. Мурашко. Позаду на сцені, зліва направо, сидять гол. радний п. Стефан Слободян, найстарший член Союза, п. Іван Борисевич, гром. Теодор Липка, і його трилітня донечка „Флоренс", найстарший филаделфійський член, п. Микола Росолович, і гол. контр. п. Антін Пашук.

Головний предсідник у своїй дуже річевій промові передав коротку історію нашої організації, згадав про піонірів, котрі заложили її, як теж виснив, як це наша організація з десятьох членів і сто долярів у 1864 році зросла по нинішній день на більше як трицять тисяч членів і на три і пів міліона долярів маєтку. Хай ця коротонька історія нашої орґанізації, говорив предсідник, буде для нас усіх добрим доказом того, що спільною дальшою працею і доброю волею нас усіх за других сорок літ ми можемо побільшити наш У. Н. Союз вдесятеро в членах і майні.

Наступила точка вручення дарунків найстаршим і наймолодшому членам. Гол. конт. А. Пашук промовляв влучно до кождого члена зокрема, передавав кожду відзнаку головному предсідникови п. Мурашкови, а цей вручив членам, додаючи від себе: „Хай ця відзнака буде для вас щастям на многі літа і дай Боже, щоб ви діждалися отримати ще раз таку відзнаку". Вручаючи відзнаку маленькій Фльоренсі, сказав: „А тобі, донечко, хай ця відзнака буде не тільки щастям і здоровлям на многі літа, але хай вона буде також для усіх українських діточок свідоцтвом того, що наша організація добра, та що вона не є для мене чи для тебе, але для нас усіх". Промови гол. контр. А. Пашука і гол. предс. М. Мурашка, промовили до серця, бо можна було бачити сльози в очах членів, котрі отримали ці дарунки, як теж і серед присутніх гостей. По розданню нагород промовив гол. радний п. Стефан Слободян і подав до відома присутним, що здається, що Українці міста Филаделфії мають найбільшу репрезентацію в членах в Українськім Народнім Союзі, бо до нині є з тими, що ми їх підчас ювилейної кампанії придбали, понад дванацять соток членів у Союзі.

Потім виступили на сцену п. Корикора, пані Корикора і їх син.

По відспіванню і відограню кількох пісень публика нагородила їх грімкими оплесками і змусила відограти ще додаткові пісні.

Танцюристи з групи Авраменка зробили сильне враження. В танках взяли участь: М. Квасінський, О. Яремко, С. Савчук, Р. Шмильський, Марія Квасінська, Олена Сивуляк, Марія Кіс і Франціщка Шагала.

Молодий громадянин, п. М. Гарасим, промовив до молодіжи по англійськи і то так апелюючо, що нема сумніву, що його слова впали в серця не тільки молоді, але також і старших громадян.

А перед закінченням програми вийшли на сцену дві молоденькі артистки, панночки Ярослава і Наталія Шиманські. Це артистки з роду. Вже від кількох літ вони виступають по ріжних радіових станціях і американських концертах і співають українські пісні. Вони співали так чаруючо, що публика не хотіла пустити їх зі сцени. Навіть нема слів, щоб описати, як гарно зачарували присутніх оті дві молоденькі артистки. Можна було чути по концерті, як люди тішилися, що згодом матимемо з них артистки, якими буде можна гордитися.

По концерті відбулася спільвечеря, до якої засіли коло дві сотки осіб. Підчас вечері попросив предсідник комітету на тостместра д-ра В. Галана. Промовляли багато громадян. Від організації „Провидіння" зложив привіт головний касієр цієї організації, п. Іван Борисевич, і побажав гарного розвою нашій орґанізації.

Не можна оминути заслуг комітету цього величавого свята, бо концерт і вечеря були великим успіхом тому, що комітет працював щиро і так гармонійно, що громадяни нашого міста ще не мали нагоди бачити такої щирої праці всіх членів комітету. Три місяці цей комітет працював спільно й згідно, бо на ніяких зборах не було найменшого непорозуміння. Цей комітет хай буде для нас усіх примiром, що це не байка, а щира правда, що каже наша приповідка, що згода будує, а незгода руйнує.

Присутній.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ЮВИЛЕЙНИХ КОМІТЕТІВ У. Н. СОЮЗА В СПРАВІ ЮВИЛЕЙНИХ ВІДЗНАК.

Головна канцелярія вислала досі до ювилейних комітетів і поодиноких відділів У. Н. Союза 12,500 малих ювилейних відзнак і 3,000 специяльних відзнак (pennants). Це є ввесь запас ювилейних відзнак, які головна канцелярія свого часу була замовила.

Беручи під увагу, що замовлення від ювилейних комітетів на відзнаки приходять далі, то заки головна канцелярія рішиться давати поновне замовлення на ті відзнаки, насамперед треба нам знати, чи ті всі відзнаки, які досі вислано до ювилейних комітетів, вже розпродано. Цього не можна знати, як довго ювилейні комітети не присилають грошей за розпродані відзнаки, або не звертають нерозпроданих відзнак.

Щоби не наражати орґанізації на злишні видатки, та щоб уможливити екзекутиві У. Н. Союза зробити бодай приблизну оцінку, на яке число відзнак треба давати поновне зомовлення, просимо ті всі ювилейні комітети і відділи, які вже відбули ювилейні свята, прислати належитість за розпродані відзнаки, а нерозпродані відзнаки негайно звернути.

Головна канцелярія У. Н. Союза.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член від. 42 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50, котрі стали мені великою помічю у моїм тяжкім положенню. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Петро Давидович,
Клифтон, Н. Дж.

СКАСУЮТЬ АВТОМОБІЛЬНІ ТРУБКИ.

Вже здавна комунікаційні знавці раді би усунути автомобільні сирени (трубки), бо вони по великих містах збільшили страшно вуличний гамір. Тепер у Німеччині роблять практичні спроби, щоби автомобільну сирену зовсім закинути. На місце сирен завели би т. зв. „радіо-сигнал" для автомобілів. Тоді кожне авто в більших німецьких містах мало би невеличку висилаючу та приймаючу радіостацію, уладжену для надавання та приймання хвиль у колі, великому 50 метрів. Так шофери одни одному на перехресті могли би нечутно передавати свій сигнал. Прохожі тих сигналів не чули би, а про „безпеку" прохожих на перехрестях дбали би, як і досі, полісмени, що регулюють вуличним рухом.

— Гадаю, що акторське життя не конче приємне. Все життя мусить грати накинену йому ролю.

— Всеж його життя ліпше, ніж того, що оженився та всеньке життя не грає ніякої ролі.

Гарри Він.

ПЕРСТІНЬ

Падав дощ. Студент Дорнбух був змушений зайти до каварні. Вона була повна. Звуки орхестри гомоніли в головах гостей.

Дорнбух сидів так з пів години при столику, коли через входові двері увійшов до середини мандрівний крамар. Це був слабкий, тоненький чоловічок з білою бородою й споловілою, хоробливою шкірою на тілі.

Дорнбух бачив, як він підходив від столика до столика й хвалив свої товари. Студент пізнав своїм вправним оком студента медицини, що цю людину мусіла колись мучити пропасниця.

Матове, знесилене око мандрівного крамаря заясніло веселістю та життєздатністю, коли студент узяв з його краму перстінь у паперовій коробці та положив на краю його скринки дві марки.

— Дякую за таку велику суму грошей. Це не дали ви надармо. Ви маєте перстінь із щасливим каменем.

Студент глянув на коробку й усміхнувся. Перстінь, що мав бути щасливим, — це був тоненький обручик з фальшивим, жовтим каменем. Дорнбух зімняв паперову коробку, а перстінь вложив до малої кишеньки камізельки.

По хвилині студент встав і зібрався йти домів. На дворі було спокійно. Дощ уже перестав. З церковної вежі доходили звуки пізньої нічної години. В хмарах блукав блідолиций місяць.

Дорнбух міг скористати ще з електричної залізниці, але пішки здавалося йому веселіше. Щоби скоротити собі дорогу, завсіди ходив через небезпечну пристанну дільницю, яка роїлась від моряків. Жовті облича Азійців і чорні Негри, що світили своїми білками, проходили повз Дорнбуха.

Нараз почув він якусь руку в своїй кишені. Він схватив її й чув між своїми пальцями такі дрібні кісточки, що зразу думав, що має в руках малу дитинячу ручку. Колиж однак оглянувся, побачив бліду сімнацятьлітню дівчину, з чорною крученою зачіскою на чолі, з широким сплющеним носом та великими вухами. Вона серіозно дивилась на нього.

— Фу, якжеж можна бути звичайною злодійкою? — сказав.

Вона, бліда, тронута невдачею, порушила легко устами. Не видала однак зі себе звуку. Здавалося, що вона німа.

Нараз наглим рухом обернулася й побігла на своїх коротких ногах у бічну вуличку.

Студента огорнув жаль. Чиж вона не є упосліджена? Чиж мусів він так гостро й гнівно з нею обійтися? Щось штовхнуло його побігти за нею й сказати їй щось приємне. Може ущасливить її цей перстінь з блискучим камінцем, що купив у мандрівного крамаря?

Він побіг за нею. Вона однак поспішала зі швидкістю бистроногого оленя. Студент уже хотів заперестати цю нічну гонитьбу, коли нагло побачив двох моряків, що в рукопашному дужанні грозили ножами. Коли один з них замахнувся ножем, щоби пробити свойого противника, замісць в нього попав якраз в дівчину, що в тому менті бігла повз них. Нічю потряс гострий крик.

Коли на цей крик збіглися мешканці вулички, побачили вони студента, що клячав біля вмираючої й піддержував її своїми раменами. Біля них лежав скривавлений ніж.

Моряки зникли, мов у землю запались.

**

Студент Дорнбух стояв перед суддями. Погано було з судьбою цеї молодої людини. Його обвинувачували, що вбив сімнацять-літню дочку кошикаря, Ерне Вельке. Ніхто на салі розправ не хотів у це вірити.

Коли при суддівському столі переслухували свідків, Дорнбух всунув руку в кишеню від камізельки. Він витягнув фальшивий перстінь з блискучим камінцем, обертав його в пальцях та іронічно всміхався. Це мав бути щасливий перстінь, що приніс йому стільки нещастя й крови. Він кинув його на долівку й тяжко ступив на нього.

Згодом сів на лаву обвинувачених і понуро схилив голову. Коли так зажурений у думках сидів, не завважив він, як на салю увійшов якийсь чоловік, що подав себе за принагідного свідка. Аж тоді, коли усталено персоналії незнайомого мандрівника-торговщика, Іллю Фельдмана, то глянув Дорнбух туди й пізнав цього худечкого чоловічка, що продав йому цей злощасний перстенець.

Фельдман заявив перед судом, що він був якраз свідком цього поганого випадку. Коли він вертався домів, побачив двох моряків, що боролися між собою. Він бачив, як блиснули ножі. Тому однак, що він такий мізерний та слабий чоловік, не хотів входити в дорогу здоровенним гультіпакам — станув собі за углом і побачив, як саме на ніж, котрим моряк хотів пробити свойого противника, попала дочка кошикаря. За нею, так трицять кроків ззаду, йшов студент. Він є такий невинуватий, як мандрівний торговщик, стара-немічна людина.

Коли моряки втікали, побачили його за углом камениці, й щоби позбутися єдиного свідка, схватили його та потягнули за собою. В одному ресторані, зовсім йому незнайомому, дали випити йому якийсь приголомшуючий напій, під впливом якого він попав в обморок. Його завезли до лічниці. По кількох тижнях прочухався й прочитав у ґазетах, які часто діставав від свого сусіда в хоробі, що невинну людину посуджують у вбивстві . . .

По годині залишив студент Дорнбух лаву обвинувачених. Ніхто з присутніх не бачив, як він, відходячи, зігнувся та підніс з долівки фальшивий перстенець та сховав у малу кишеньку камізельки.

Переклав **Ром. Ан—ч.**

У крамниці музичних інструментів.

— Прошу мені дати одну сталеву струну.

Купець: А яку? До скрипки, до гітари чи до мандоліни?

— Мені все одне, щоби лише добре краяла масло.

АВБУРН, Н. Й. ПОВІДОМЛЕННЯ! АВБУРН, Н. Й.

ТОВАРИСТВО ЗАПОРОЗЬКА СІЧ, ВІД. 283 У. Н. СОЮЗА

просить всі місцеві і позамісцеві Товариства, щоби на

ДЕНЬ 14-ГО І 15-ГО ЛИПНЯ 1934 РОКУ

НЕ УРЯДЖУВАЛИ НІЯКИХ ПІДПРИЄМСТВ,

тому, що у ці дні Товариство Запорозька Січ буде обходити

25-ЛІТНІЙ ЮВИЛЕЙ

як також буде посвячувати два прапори, американський і український. 131

Григорій Мулик, секр.

НОВИЙ ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ЧУДО СВ. НИКОЛАЯ, написав В. Левицький. Драматична картина на три дії, після апокрифів. Для старших. 12 осіб .... 20 ц.

МАТИ, драма з народнього життя на 4 дії, І. Я. Луцика. 11 осіб .... 35 ц.

З ТАМТОГО СВІТА, комедія в трох діях. В. Мартиневича. 15 осіб .... 45 ц.

ЗМІЙКА, В. Ришкова, комедія на 4 дії. 9 осіб .... 50 ц.

МОТРЯ, нісценізація історичної повісти Б. Лепкого на 5 картин, осіб 21 .... 35 ц.

КНЯҐИНЯ КАПУЧІДЗЕ, фарс на 3 дії. А. Моллер. 10 осіб 45 ц.

ВЕЧІР НА ХУТОРІ, або **Василь та Галя.** Песа на 1 дію. 4 осіб .... 20 ц.

ШВЕЦЬ ЖЕРДКА, або **Барон на Літниську.** Комедія в 3-ох діях. 12 осіб .... 45 ц.

ДЛЯ БЛИЖНІХ, драма на 4 дії, Я. Косовського, 13 осіб 30 ц.

СОТНИКІВНА, песа в 5 діях, з історичної повісти Богдана Лепкого. „Сотниківна" перероблена для сцени Олексою Скалозубом, 15 осіб .... 40 ц.

ЗРАДА, історична драма на 3 дії з часів гетьмана Мазепи, 8 осіб .... 35 ц.

ВОЄННА ЗАВЕРУХА, траґікомедія на 4 дії зі співами, 6 осіб .... 25 ц.

ДВА ДОМИКИ Й ОДНА ФІРТКА, комедія в 1 дії, Л. Лотоцького, 8 осіб .... 15 ц.

МАРКО СПОТИКАЙЛО, комедія на 4 дії, написав П. Франко, 10 осіб .... 35 ц.

ЧОРТЕНЯ, комедія в 3 діях для аматорських гуртків, Й. Ярославич, 6 жен. 5 муж. (Чортеня написане в цей спосіб, що можна його грати як хто хоче, в 1-ній або в 3-ох діях) .... 30 ц.

ВЕРТЕП, песа на три дії, М. Підгірянка .... 25 ц.

ЛЮБОВНІ ПРИГОДИ, комедія на 2 дії, Ост. Цюка, 5 осіб 15 ц.

НОВІТНІ ЧОРТИ, комедія в чотирох діях, написав А. Данко. Осіб 16 .... 35 ц.

СРУЛЬ НАТЯГАЙЛО, написав А. Данко, комедія в двох діях, 7 осіб .... 25 ц.

Замовлення слати до:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

БІНҐГЕМТОН, Н. Й. Повідомляється членів Тов. Запорозька Січ, від. 21, що місячні збори відбудуться в пятницю, 8-го червня, в годині 7:30 ввечір, в Українськім Громадськім Домі. Присутність усіх членів конечна, бо маємо важні справи до полагодження. — М. Гулячок, предс.; П. Садовець, кас.; Т. Смик, секр.

ОЗОН ПАРК, Л. АЙ. Тов. Вільна Україна, від. 200, повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9-го червня, в годині 7:30 ввечір. На тих зборах обовязком є кождого члена бути присутним, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член підлягає карі після статута. — П. Господарець, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Мих. Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9. червня, в годині 8-мій ввечір, в Укр. Правосл. Церкві, 179 Корт вул. Обовязком є кождого члена явитись на збори, бо буде справоздання урядників і контр. Комісії. Хто хоче змінити свою грамоту на нову, нехай принесе свою стару грамоту на збори. — М. Боднар, предс.; В. Ткач, кас.; А. Мудровський, секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 306, повідомляє своїх членів і членкиць, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9-го червня, в годині 7-мій ввечір, в Укр. Нар. Галі при Розел і Генри вул. Проситься усіх членів і членкиць явитися на ці збори, бо буде піврічне справоздання урядників і контр. комісії. Відтак буде більше справ до вирішення. Від тепер як член не буде присутній на зборах, а зайдуть ухвали більшістю голосів, такі ухвали будуть леґально приняті і будуть обовязувати кождого члена. Просимо це добре запамятати і після цього поступати. — Теодор Федунчак, гол.; Микола Зварун, кас.; Василь Моссора, секр.

МОНЕСЕН, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 338, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться 10. червня, в годині 2-гій пополудни в звичайнім місці. На тім мітінґу буде справа посвячення прапора, ювилей У. Н. Союза і інші дуже важні справи, як також справа залеглостей. Кождий член мусить явитись на цей мітінґ. Кождий член повинен привести хоч одного нового члена. Не явившийся на збори член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Мих. Саляк, предс.; Микола Хомош, кас.; Франко Янковський, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Апп. Петра і Павла, від. 220, повідомляє всіх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в суботу, 9-го червня, в год. 7:30 ввечір точно. Проситься всіх членів прибути на час, бо є дуже важні справи до полагодження. Буде також справоздання уряду і контр. комісії за пів року. — Гр. Гарасим, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в суботу, 9-го червня, в годині 7:30 ввечір, в гали де звичайно, під ч. 724 Лінард вул. Кождий член обовязково має явитись на мітінґ, бо є дуже важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминається, щоб вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Хто з членів має знакомих, котрі хотілиб вступити до Тов. і Союза, нехай прийде з ними на мітінґ, де будуть приняті без вступного. — І. Довгун, предс.; І. Тіткович, кас.; Д. Багрій, секр.

ВАЙТСТОН, Н. Й. Тов. Просвіта, від. 129, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться в суботу, 9-го червня, в годині 8-мій ввечір, в домі М. Билова, 14-75 — 15-та Еленя. Проситься всіх членів прибути. Довжних членів просимо вирівнати свої вкладки, щоб ненаражуватись на суспензу. Не явившийся на мітінґ член заплатить кару після статута. — Мих. Баран, предс.; Іван Голощецький, кас.; М. Дзярський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 10-го червня, в годині 2-гій пополудни, в домі Горожан, 847 Н. Френклин вул. Взивається усіх членів прийти на ці збори, бо є багато важних справ до порішення. — С. Гвіздь, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 10. червня, в годині 2-гій пополудни, в Набожинського. — Василь Возьний, предс.; Дм. Федина, кас.; Мих. Лісний, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членкиць і членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 10. червня, в год. 2-гій пополудни, в У. Н. Домі при 4-тій і Ворд вул. Обовязком є кождого члена явитсь на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Хто ще не змінив грамоти проситься принести на мітінґ. Хто з членів бажає мати календар на 1935 рік, то нехай прийде на мітінґ або зголоситься до секретаря. З нагоди 40-літнього ювилею У. Н. Союза принимаємо членів і дітей без оплати вступного і лікарських оглядин. Отже ставайте членами і впишіть свої діти до своєї найстаршої і найбагатшої організації. Зробіть це ще нині, щоби завтра не було запізно. — Лука Благітка, предс.; Гр. Забитко, кас.; Гр. Стеців, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 9. червня, в год. 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6-та вул. Проситься всіх членів прийти на час і вирівнати свої залеглости. Також проситься членів старатись про придбання нових членів старших і дітей. Члени, котрі не вирівнають своїх залеглостей бодай частинно, будуть суспендовані. — Е. Парницький, фін. секр.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 червня, в годині 2-гій пополудни, в Укр. Гор. Клюбі, 414 Н. 7-ма вул. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени щоб постарались вирівнати свої залеглости. — Р. Рубльовський, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9. червня, точно в годині 8-мій ввечір, в гали церковній на Гренд вул. Обовязково кождий член повинен явитись на збори. Контрольори і урядники здадуть звіт з піврічного урядування. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Уряд Товариства.

ОЛІЄН, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 363, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться 10. червня, в годині 2-гій пополудни. Кождий член має явитися на збори. Не явившийся на збори член буде караний після статута, або і суспендований. Урядники без відповідного числа членів зборів відбути не можуть, ані ніяких справ ухвалювати. Отже старайтеся прибути всі хоч на ці піврічні збори, бо є багато важних справ до полагодження. Кождий член повинен вирівнати свій довг і платити вкладку точно кождого місяця, а найголовніше за дітей, бо для них фонду в тов. касі нема. В противнім разі такі діти будуть суспендовані. Коли хто з членів хоче перейти на новий рід обезпечення, нехай принесе стару грамоту і виміняє на нову. — Д. Мішанець, предс.; М. Луцишин, кас.; І. Скробач, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що збори відбудуться в суботу, 9. червня, в годині 7:30 ввечір, в домі Укр. Громади на 23-тій і Брави вул. Обовязком є кождого члена бути на зборах. Чеки і моні-ордери пишіть на імя касієра. — Ол. Горохівський, предс.; П. Максимович, кас.; Мих. Туркот, секретар, 851 N. 24th St.

ВЕСТ НЮТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 255, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться 10. червня, точно в годині 1-ій пополудни, в домі Гриця Білака на Ватер вул. На цей мітінґ проситься всіх членів явитись, бо є дуже важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Іван Жидик, голова; Гриць Ковальчак, кас.; Василь Шищук, писар.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. червня, в годині 12:30 вполудне, в льокали горожан. Довгуючих членів проситься вирівнати свої довги по можности, бо щоб опісля не було нарікань, якщо відділовий уряд буде мусіти поступити після вашої ухвали з річного мітінґу. Заразом пригадується, що тепер є нагода вписати свою рідню до У. Н. Союза і тимсамим себе підпирати, а не чужих. Памятайте всі, що в лучности сила. — В. Бідей, пр.; В. Василюк, кас.; С. Й. Крутий, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 10. червня, ц. р. в годині 2-гій пополудни, під ч. 3322 Н. Лавренс вул. Тому, що буде справоздання контр. комісії присутність кождого члена конечна. Хто з членів бажав би отримати календар У. Н. Союза на слідуючий рік за заплатою 30 ц., як було колись, просимо зголоситись на адресу від. секретаря найдальше до 10 ц. м. Догуючим пригадується, щоб вирівнали свої залеглости. Ті, що хотілиб вписатись в члени У. Н. Союза, зволять прийти на мітінґ. — І. Сорока, предс.; М. Барна, кас.; Ол. Будай, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 10. червня, в годині 2-ій пополудни, в гали парофіяльній, 45-47 Говц Еве., Пасайк, Н. Дж. Контр. комісія здасть справоздання за 6 місяців, тому обовязком є кождого члени бути на зборах. — Іван Живіцький, предс.; Григорій Яськів, секр.

ВЕСТЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Згода, від. 210, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 9 червня, в годині 7:30 ввечір, в мітінґовій гали. Проситься членів прибути на цей мітінґ, бо є важна справа. Приносіть свої старі грамоти до виміни, бо наш вік уплиає і самі на себе більші вкладки затягаємо. Кождий член повинен придбати хоч одного нового члена. — Теодор Давидів, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відложено з 10 червня на 17 червня з причини шкільного пікніку. Збори відбудуться точно в годині 1:30 пополудни, в Рускім Н. Домі. Кождий член і членкиця мусять явитись на цей мітінґ, бо є кілька справ до полагодження. Не явившийся член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Н. Мулер, предс.; В. Новак, кас.; О. Коваль, секр.

— Що там маєш у цій ґазеті?

— Гусячу ногу.

— Щось такого цікавого я вже в ґазеті давно не бачив.

СТАРАННЯ ПРО ЗМІНУ ДЕПОРТАЦІЙНИХ ПРАВ.

Департамент праці здержав 465 справ депортацій по 1. липня 1934 року, в надії, що конґрес до того часу ухвалить проектовану зміну, а міжтим дасть довільне право секретареви праці рішати про депортації. Переслухання щойно переведені в конґресових комісіях по іміґрації, виказали факт, що є значне число чужинецьких злочинців, котрим закон не приписує депортацію, з другого боку є велике число засуджених на виселення цілком невинних людей. Тепер ні президент ані ніхто інший не є вправі скасувати присуд на депортацію в жаднім випадку. У тимчасово здержаних справах видно такі наслідки: розпука родин, розбиття родинного життя, проґнання мололітніх дітей до невідомого їм краю та втрата опіки, позбавлення средств до життя в більшости випадках американських горожан.

Наприклад є справа 68-літнього чужинця, котрий майже пів віку прожив у Злучених Державах. Оженився тут і має кілька дітей американського роду. 1930 року перейшов до Канади шукати за працею, а коли завівся, повернув до своїх синів у стейті Вермонт, перекрадаючись через границю. Тому стався нелеґальним іміґрантом, підлягаючим депортації, хоч прожив більшу частину свого життя у Злучених Державах.

Інша справа з чужинцем моряком, котрий 1923 року покинув корабель, та поселився на американській землі. Оженився з Американкою і є батьком двох тут роджених дітей. Потім став до праці на американськім пароплаві, думаючи, що те рівнається життю на суходолі, однак справа мається наоборот. Тим перервав свій сталий побут, а депортація буде означати, що його родина станеться тягарем громади.

Або траґедія 12-літнього хлопця, котрого мають висилати до Сирії, краю у котрім він нікого не має. Матір вдовиця привезла його маленькою дитиною до Мексика, звідки перекрали його до кревних у Злучених Державах. Мати одружилась з американським ситизеном і приїхала до Злучених Держав поза квоту. Власти довідались про нелеґальне перебування хлопця та засудили на депортацію, бо так приказує закон і не помагають жадні просьби ні протести, бо ніхто не має права касувати присуду.

Один леґальний чужинець жив десять років у Злучених Державах, а опісля виїхав на короткі відвідини до Канади. Рік пізніше занедужав на туберкульозу та пішов до шпиталю, а що не був в можности платити коштів, стався тягарем громади. Що це сталось перед пятьма роками по „останнім приїзді" з Канади, він підлягає депортації. Тепер він працює та вдержує жінку, батька і матір, котрі жиють разом. Після існуючого закона нема заради, щоби скасувати присуд на його депортацію.

Молодій жінці грозить розлука від родини, леґально перебуваючої у Злучених Державах. Батько привіз її одинацять років тому, коли вона мала скінчених десять років. Чотири роки після приїзду занедужала та перебувала у стейтовім шпиталі безплатно, длятого підлягає депортації. Вона виздоровіла, стало працює та по части вдержує родичів.

Однак ніхто з вимінених не поповнив ніякого злочину. З другого боку звіт виказує, що за одних 15 днів у Ню Йорку та Шікаґо було 235 арештувань налогових злочинців, котрим закон не приписує депортацію, хоч усі вони мають за собою цілий ряд переступств включно до провин найґіршого характеру як: убивство, крадіж, насильство, обман, тощо. Чужинець може мати навіть 25 ровин і не підлягає депортації, коли від мати навіть 25 провин і не підвязницею два рази по більше як одному рокови.

Внесений до конґресу законопроект надасть ширші права властям в депортуванню налогових злочинців. Після зміни, кождий чужинець буде підлягати депортації за поповнення двох або більше злочинів, а секретар праці буде вважати депортацію необхідну для публичного добра.

З другого боку пропонована зміна дасть довільне право секретареви праці не допускати до депортації чужинців „бездоганного морального характеру, котрі не мають за собою ніяких провин через злі протизаконні поступки чи поведення. Це включає такі кляси: 1. Ті, що будьколи приїхали до Злучених Держав на стале мешкання; 2. Що прожили тут безпереривно щонайменше десять років; 3. приїхали перед 16. роком життя до родичів або правних мешканців; 4. Приїхали перед 16. роком життя та прожили тут пять років; 5. Маючі близьких кревних американських ситизенів, та 6. Котрі зізнають для властей у слідстві переступників іміґраційного закона.

Фліс.

Лікар: За ординацію не хочу від вас нічого, тому що ви безробітні. Та тепер ви негайно мусите під перину, випити чай з цитриною і добре впріти. Ось тут маєте гроші на одну цитрину.

Безробітний: Дякую панови, та я просив би ще, чи не міг би дістати теж грошей, щоби міг відібрати перину від жида, в якого я її заставив.

RADIO.

ЗАЯВА П. СУРМАЧА.

Прохаю Вп. Проф. О. Кошиця вибачення за те, що російська газета „Новое Русское Слово" подала без мого відома, що на радіовій програмі „Сурми" співає хор О. Кошиця. Я ніколи не давав тій газеті таких інформацій. Правдою є тільки те, що перед роком співали на програмі „Сурми" такі артисти як п. Гребенецька й панове Ординський, Гребенецький, Давиденко, Стеценко, Великанів, Давидович і тоді подано було до всіх газет, що співатиме квартет співаків з бувшого хору Кошиця.

Я російських ґазет не читаю, то й не заю, що вони пишуть. Але як мене поінформували в редакції, то виходить, що вони подавали такі оголошення в рубриці про „Радіо" вже близько два роки. І ніхто їм на це не звертав уваги. Я ніколи не давав нікому ніякої повновласти, щоби оголошувано, що буде співати хор Кошиця в програмі „Сурми".

М. Сурмач.

П. С. Програма „Сурми" буде продовжуватись далі кождої неділі як досі зі стації WINS від години 8.30 до 9.30 рано.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ. (126).

Rex Maxon

Beginning Monday
TARZAN the UNTAMED
THE RED WAR ADVENTURES OF THE LORD OF THE JUNGLE
Copyright, 1933, by Edgar Rice Burroughs, Inc. Distributed by United Feature Syndicate, Inc.
J-126

Лейді Ґрейсток з витягненими руками поступила кілька кроків до мужчини, що мав бути її мужем. Але нагло роздався окрик і хтось станув між ними. Це була Флора Гокс. „Це не ваш муж!" — вона крикнула. „Це Міранда, Еспанець. Я знаю це зовсім певно, як знаю те, що я, це я!"

Тепер Флора говорила скоро: „Чи не представляєте собі, що я пізнала би цього чоловіка між міліоном людей? Чи він не належав до моєї шайки в Лондоні, коли я придумала той плян знайти копальні діямантів лорда Ґрейстока?" „Флоро!" — крикнула лейді Ґрейсток розсіяно, „ти певна?"

„Певна?" — відповіла Флора Гокс. „У тій хвилі, як він увійшов до кімнати й усміхнувся, я знала". „Ні, ні, ти певно помиляєшся", сказала лейді, Ґрейсток. „Джане! Скажи, що це ти". Мужчина перед ними похитувався то в цей бік, то в той бік, неначе зі слабости.

„Можливо, що я змінився", він сказав непевно, „але я є лорд Ґрейсток". „Він бреше. Флора говорить правду", сказав голос за ними. У французькім вікні стояв величезний білий мущина. З окриком радости лейді Ґрейсток побігла до нього. Тарзан підбіг до неї та став цілувати її уста.

У четвер пічнеться незагнузданий Тарзан, пригоди пана джунглів у війні з червоними.

Барильчак пішов до ворожки.

— Прошу вас, скільки мусітиму заплатити, коли скажете мені мою будуччину?

Ворожка вказала на табличку: тут стоїть: пять долярів від особи.

Пять долярів, подумав Барильчак, іще можу собі позволити.

— Так що хочете знати? — спиталася ворожка.

— Ну — чи зраджує мене жінка з субльокатором, чи син через лиху ноту останеться в тійсамій клясі, чи мій спільник вийде з арешту та чи наша тітка вийде знову замуж?

Ворожка на все дала Барильчакови відповідь і сказала заплатити собі двацять пять долярів.

— Як то? Таж ви самі сказали, що пять долярів?

— Так, — признала ворожка — однаке: ваша жінка, ваш субльокатор, ваш синок, ваш спільник і ваша тітка — то чейже пять осіб?